

Perugia

Perugia strekt zich bij de Via Flaminia over twee heuvels uit, de Colle Landone en de Colle del Sole. Op de ophoging tussen beide loopt de beroemde Corso Vanucci. Deze Etruskische stad werd in de 3de of 2de eeuw omwijd. Van deze omwalling resten nog heel wat sporen. Het Graf van de Volumnii (ca 7,5 km van de stad) wijst op de rijkdom van de Etrusken. In de strijd tussen Antonius en Octavianus werd de stad door deze laatste in 40 verwoest, maar later weer als Augusta Perusia opgebouwd.

Tijdens de Gotenoorlogen werd Perugia na een belegering van jaren ingenomen. De bisschop San Ercolano, bezieler van de weerstand, moest op last van koning Totila levend gevild en onthoofd worden. De bevelhebber ter plaatse schrok echter voor zo'n wreedheid, liet hem eerst onthoofden en pas dan villen. Het lijk werd van de muren gegooid en, het hoofd inclusief, begraven naast dat van een baby. Veertig dagen later keerden vluchtelingen terug. Ze vonden het lichaam, onbedorven, terwijl het kind in ontbinding was, en wonder boven wonder, Ercolano's hoofd hing weer ongeschonden vast aan Ercolano's body. Van de villing geen schrammetje! Perugia had zijn heilige!

De stad kwam in de 11de eeuw dankzij de handel tot bloei en, agressief zoals de griffioen in haar wapen, was zij erg op expansie uit. Bijna alle steden in de wijde omgeving hadden met dit imperialisme af te rekenen. Omstreeks 1200 schaarde zij zich officieel aan de guelfenkant en werd in de Kerkelijke Staten geïntegreerd. Regelmatig hielden de pausen zich er op. Er werden er zelfs vier begraven, drie in de dom: Martinus V (+1285), Innocentius III (+1216, later naar Rome overgebracht) en Urbanus IV (+1264); één in de San Domenico: Benedictus XI. De gilden hadden het bestuur in handen via het college van de tien prioren. De 14de eeuw verliep erg onrustig door onderlinge familieveten en revolten tegen de paus. Onder de huurlingenleider Fortebraccio werd het enkele jaren weer onafhankelijk. Paulus III maakte rond het midden van de 16de eeuw voorgoed korte metten met alle pretenties van de inwoners. Sedert 1308 heeft Perugia ook een universiteit.

De monumenten in het hart van de stad getuigen van het trotse verleden. Dat doet in de eerste plaats de **Fontana Maggiore** uit 1278. Technisch en artistiek wilde men er zich mee tonen als de waardige voortzetter van Romeins vernuft en grandeur. Voor zijn tijd was het ongetwijfeld een merkwaardig geheel. Van drie kilometer buiten de stad werd het water naar de heuvels omhooggebracht door bouwleider, Fra (frater) Bevignate en ingenieur Boninsegna uit Venetië. Geen enkele stad kon toen op zo iets bogen. Voor de reliëfs op de twee bekkens werden de topkunstenars, vader en zoon Nicola en Giovanni

Pisano aangezocht, artiesten die roem hadden geogst of dat zouden doen in Pisa en Siena. De onderwerpen zijn propaganda bij uitstek. Zij verwijzen naar Perugia's model, Rome (Eulixtes, broer van Aeneas, zou Perugia gesticht hebben!), naar de veroveringen, naar de wetenschap (artes liberales), naar de dominantie van de burgers (pedites) op de adel (equites) en naar de heilsgeschiedenis (De vrouw komt er niet al te best uit!). Verder zijn er ook de tekens van de dierenriem, de uitbeeldingen van de maanden en de stadspatronen San Ercolano en San Lorenzo. De bekroning bestaat uit een beeld van drie vrouwen naar de godin van de driesprong Hecate. Heden staat de fontein onder een glazen stolp. Misschien tekent dat de zorg die Perugia nog steeds koestert voor dit ensemble. De esthetiek komt het niet ten goede.

De **Dom** is toegewijd aan San Lorenzo, werd begonnen in 1345, maar pas voltooid op het einde van de 15de eeuw. Van buiten valt de roze en witte kleur op. Het beeld van paus Paulus III herinnert aan het feit dat deze Perugia in 1555, in naam althans, weer eigen bestuurders gaf. De loggia links van de dom is onvoltooid gebleven en memoreert de glansperiode onder de condottiere Fortebraccio. Daaronder zie je "de steen der gerechtigheid" van 1234, waarop verkondigd wordt dat de staat volledig schuldenvrij is. Deze steen stond voorheen op de plaats van de Fontana. Het origineel staat in het Palazzo dei priori. In het interieur verwezen zij naar een glasraam van de Vlaming Heinrick Van den Broeck ofte Arrigo Fiammingo (zie nr 2 op het plan), 1565, naar de pausgraven (nr 5 op het plan), naar het koergestoelte (nr 6).

De **Via Maestà delle Volte** verplaatst je stante pede naar de middeleeuwse straatjes met zijn bogen, gewelven, opstapjes. Het woord "Maestà" refereert naar een Madonnafresco uit 1330 in de gelijknamige bidkapel.

De andere blikvanger op de Piazza IV Novembre is het stoere **Palazzo dei Priori**, waarvan de eerste steen in 1293 gelegd werd. Het bestuursgebouw rees in verscheidene fasen uit de grond omhoog. De laatste fase, waarbij het Collegio del Cambio hoort, dateert van het midden van de 15de eeuw. Boven de ingang bij de Fontana hangen de griffioen en de adelaar van de Guelfen, waarschijnlijk de oudste middeleeuwse brongsietsels. In de grote zaal hadden oorspronkelijk de volksvergaderingen plaats. In 1582 werd de ruimte vergaderlokaal van het notarissengilde. Ettelijke, slecht bewaarde fresco's zijn van artiesten die ook in de Franciscusbovenbasiliek werkten bij de aanvang van

de 14de eeuw. Allerlei legenden, fabels en bijbelverhalen worden er uitgebeeld. De blazoenen zijn van de podesta's en werden er tot 1499 aan toegevoegd. Het grootste blazoën is dit van Fortebraccio.

Even verder is er het Collegio della Mercanzia, het lokaal van de kooplui, vandaar het blazoën, de griffioen met een bundel koopwaar in de klauwen (1390). De merkwaardige houten lambrizing werd in de 15de eeuw uitgevoerd door buitenlandse vaklui.

In de Corso Vannucci bevindt zich de toegang tot het Collegio del Cambio, lokaal van de wisselaars, uit 1452-57, waarachter de Sala dei Legisti, van de rechtsgeleerden, ligt. De Sala dell'Udienza, audiëntiezaal, geeft topkunst te zien uit 1500 van dé Umbrische renaissanceschilder, Pietro Vannucci, alias Perugino, leermeester van Raffaëlo, die hier ook als leerling zou gewerkt hebben.

De onderwerpen verheerlijken de kardinale deugden, voorzichtigheid, rechtvaardigheid, matigheid en sterkte, waaronder telkens grote figuren uit de Oudheid, die deze deugden verpersoonlijken. Ook religieuze thema's, bijbelfiguren, profeten en sybillen, Olympische goden komen voor. De Cappella di San Giovanni Battista werd beschilderd door Giannicolo di Paulo, leerling van Perugino, met taferelen uit het leven van de Doper en andere christelijke figuren, kerkvaders en de stadsheligen.

Men kan zich verder verdiepen in de Umbrische schilderkunst in de Galleria Nazionale dell'Umbria. Wij verwijzen hier vooral naar zaal 7 met werk van Fra Angelico, Piero della Francesca en Benozzo Golloli, grote Quattrocento-schilders, en zaal 15, waar, naast werk van Perugino, ook werk van de andere grootmeester uit Perugia, Pinturicchio, hangt.